

Inbreng LNV-begrotingsbehandeling 31 januari 2024

Op 31 januari start de Kamer de LNV-begrotingsbehandeling. De waterschappen hebben een aantal aandachtspunten.

Voorrangspitatie waterveiligheid

Eind november 2022 zegde LNV toe om te kijken naar een voorrangspitatie voor waterveiligheid en de KRW als er depositieruime voorhanden is.

Inmiddels zijn de PAS-melders bovenaan het lijstje gekomen, maar – belangrijker – er is inmiddels ook gebleken dat zelfs met het volledig elimineren van de stikstofuitstoot van de totale veestapel, er de komende jaren nog steeds sprake is van te veel stikstof in de Natura 2000-gebieden. Voorlopig zal er dus geen stikstofruimte zijn. Uit de provinciale natuurdoelanalyses blijkt dat de doelen in de door stikstof overbelaste Natura 2000-gebieden dusdanig ver uit beeld zijn, dat extern salderen meer en meer als optie is opgeschort. In een aantal provincies zijn de vergunningloketten (voor stikstof) zelfs gesloten of dreigt dit te gebeuren. Door de beperkte beschikbaarheid van materieel en laadinfrastructuur is elektrificatie nog onvoldoende een oplossing.

Door het gebrek aan stikstofruimte komt de uitvoering van de wettelijke opgaven van waterkwaliteit (KRW) en waterveiligheid (Hoogwaterbeschermingsprogramma) in gevaar. Onder meer door de beperkingen die provincies (waar juist de grootste opgaven liggen) hebben ingesteld op het gebied van toestemmingverlening. Waterschappen hebben hier grote zorgen over, het gaat immers om opgaven die essentieel zijn voor de leefbaarheid en veiligheid in ons land. Waterschappen vragen dat werken aan deze opgaven vrijgesteld wordt van een vergunningplicht.

Vindt de minister vrijstelling van de vergunningplicht voor waterveiligheids- en waterkwaliteitsopgaven een mogelijke oplossing?

Financiering versnellingsmaatregelen

Afgelopen zomer vroeg LNV de provincies om een eerste versie van een provinciaal programma landelijk gebied en maatregelpakketten in te dienen, zodat snel gestart kan worden met de uitvoering. Deze versnellingsmaatregelen moeten een impuls geven aan gebiedsprocessen.

Door heel Nederland wachten lopende gebiedsprocessen op een vervolg. De data voor het halen van de doelen komen steeds dichterbij; meer dan genoeg reden om zo snel mogelijk de stap naar de uitvoering te maken. En daarvoor is het nodig dat het rijk geld beschikbaar stelt voor de versnellingsmaatregelen.

In de afgelopen maanden hebben provincies ongeveer 48 maatregelpakketten ingediend die ook (in)direct bijdragen aan het verbeteren van de waterkwaliteit en het vergroten van de klimaatbestendigheid van het watersysteem. Noord-Brabant heeft een pakket voor “water hydrologisch herstel en beekdalbrede benadering”. Utrecht heeft een maatregelpakket voor “groenblauwe linten scheggen en boerensloten”. Deze maatregelen dragen bij aan een betere waterkwaliteit en waterbalans en daarmee aan het halen van de KRW-doelen.

De noodzaak om aan de slag te gaan met het watersysteem is groot. Steeds vaker worden boeren en natuurbeheerders geconfronteerd met extreme omstandigheden en staan natuurdoelen onder druk. Waterschappen hebben maatregelen op de plank liggen om hydrologieherstel voor de landbouw te koppelen aan de maatregelpakketten van het NPLG. Ook de concentraties stikstof en nitraat zijn in veel (grond)watersystemen nog te veel hoog. Dit vraagt om een snelle start met de gebiedsgerichte aanpak, om de doelen dichterbij te brengen en het risico op schade te verminderen.

De gebiedsgerichte aanpak biedt provincies en waterschappen de mogelijkheid om maatregelen te koppelen. Waterschappen hebben hiervoor financiering klaar staan. Verschillende waterschappen geven aan dat ze maatregelen in de beekdalen kunnen versterken door hieraan maatregelen uit het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer, bossenstrategie of droogtebestrijding te koppelen. Waterschap Hunze en Aa's heeft bijvoorbeeld ruim € 4 miljoen opgenomen voor mee-koppelkansen van ongeveer 6 km beekdalherstel. Deze koppeling lukt alleen als de gebiedsprocessen gestart worden en hiervoor budget beschikbaar komt. Dit is niet alleen cruciaal voor het halen van de KRW-doelen en realiseren van mee-koppelkansen, het is vooral belangrijk omdat we de risico's van weersextremen willen terugdringen.

Kan het gevraagde budget voor de maatregelpakketten beschikbaar komen zodat provincies samen met waterschappen, gemeenten en gebiedspartners aan de slag kunnen met de gebiedsgerichte aanpak?

Nutriënten-verontreinigde gebieden

Goede waterkwaliteit is essentieel voor mens, dier en natuur. Waterschappen en andere partijen hebben de afgelopen decennia een grote verbetering gemaakt, maar de verbetering stagneert. Daarom investeren waterschappen ook de komende jaren flink, maar ze kunnen dit niet alleen.

Meststoffen zoals nitraat en fosfor zorgen nog altijd voor een flinke druk op de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater. Meer maatregelen zijn daarom nodig. Met de aanwijzing van nutriënten-verontreinigde gebieden en maatregelen gericht op nitraat geeft de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit hier deels invulling aan.

Doordat de maatregel voor een heel gebied wordt bepaald, kan dit echter ook agrariërs treffen die al positief bijdragen aan waterkwaliteit. De aanwijzing van nutriënt-verontreinigde gebieden kan zo het draagvlak onder agrariërs voor deelname aan gebiedsprocessen en andere waterkwaliteitsmaatregelen verminderen. Waterschappen hebben deze zorgen aan de minister gemeld.

Een effectieve aanpak vraagt om een combinatie van goed onderbouwde, stimulerende maatregelen, die zowel landsbreed als gebiedsspecifiek zijn. Juist met meer onderlinge samenhang werken we succesvol aan schoner en gezonder water.

Meer informatie:

Tessa Maas, 0651 382490

tmaas@uvw.nl